

KUTSESTANDARD

Tarneahelajuht, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tarneahelajuht, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Tarneahelajuht tagab oma tegevusega ettevõtte tarneahelate efektiivse toimimise, juhtides protsesse lähtuvalt kliendi vajadusest. Ta juhib ning arendab hanke-, ostu- ja logistika- (transport, ladu, jaotus) protsesse ning tarnija suhteid. Tarneahelajuht vastutab materjalide ja teenuste jätkusuutliku tõrgeteta tarnete eest, loob tarnijate võrgustikke kaupade, materjalide, seadmete ja teenuste saadavuse kindlustamiseks, et tagada ettevõtte tegevus kokkulepitud klienditeeninduse tasemel.

Tarneahela juht teeb tihedat koostööd erinevate sidusgruppidega, milleks võivad olla: müügi-, finants-, tehnika-, tootearenduse-, tootmise-, personali- ja kvaliteedijuhtimise osakonnad. Tarneahelajuht töötab iseseisvalt keerulistes, ettearvamatutes ja uuenduslikku käsitlust nõudvates olukordades, vastutades meeskondade strateegilise tegutsemise eest.

Töö võib olla periooditi pingeline. Võimalikud on sagedased ning pikaajalised töölähetused. Pidev rahvusvaheline suhtlemine eeldab vähemalt ühe, soovitatavalt mitme võõrkeele oskust.

Peamised töövahendid on enamlevinud kontoritehnika ja sidevahendid, digivahendid, ettevõtte majandustarkvara ja sellega liidestatud muud tarkvarad.

Kuigi tootmine on tarneahela osa, ei tegele tarneahelajuht üldjuhul tootmise juhtimisega. Tootmise juhtimisega seotud kompetentsusnõuded on määratletud eraldi kutsestandardis (vt lähedased kutsed).

Lähedased kutsed:

Tootmisjuht, tase 6 põhilisteks tööülesanneteks on tootmise planeerimine, tootmisprotsesside väljatöötamine, tootmisprotsessi struktuuri planeerimine, tootmise tõhususe analüüs, sh töökorraldus ja ressursside haldamine. Hanke- ja ostujuht, tase 6 otsib ja valib tarnijad ning sõlmib nendega hankelepinguid. Tema ülesanne on seostada hanke- ja ostutegevust ning meetodeid ja analüüsida nende tulemuslikkust. Logistikajuht, tase 6 kompetentsi kuuluvad kauba- ja reisijateveo korraldamine, ladude majandamine, varude juhtimine, klienditeenindus ja logistikateenuste müük ning töötajate juhtimine ja juhendamine.

A.2 Tööosad

- A.2.1. Tarneahela arendamine
- A.2.2. Hanke- ja ostuprotsesside juhtimine ja arendamine
- A.2.3. Logistikaprotsesside juhtimine ja arendamine
- A.2.4. Kvaliteedijuhtimine tarneahelas
- A.2.5. Äriinfosüsteemide kasutamine ja arendamine tarneahelas
- A.2.6. Tarneahela finantsarvestus
- A.2.7. Nõudluse prognoosimine
- A.2.8. Juhtimine ja juhendamine

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Tarneahelajuhil on üldjuhul tarneahelajuhtimisalane kõrgharidus (vt ka B.1).

A.4 Enamlevinud ametinimetus

Tarneahelajuht, ostu- ja logistikajuht.

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.

1. Andmeanalüüsi oskus - oskus analüüsida suuri andmemahte, et saada ülevaade turgudest, konkurentidest ja tarbijate vajadustest.
2. Tehisintellektile õige sisendi andmise oskus.
3. Keskkonnasäästlik käitumine – on vaja tunda keskkonnasäästlikke valikuid ja suuta nende osas otsuseid teha, sh arvestades toote kogu elukaare keskkonnajalajälge (sh pakendite jalajälge).
4. Vastutustundliku ettevõtluse (ESG) nõuete sidumine väärtusahelateks –nii ettevõtte sisestes kui välistes tegevustes.
5. Koostööoskus tarnijate, klientide ja teiste huvigruppidega – see hõlmab väga head suhtlemisoskust, läbirääkimiste oskuseid ja võõrkeeleoskust tagamaks tarneahela sujuv toimimine.
6. Läbipaistvus ja eetilisus – oskus järgida läbipaistvuse ja eetika standardeid, nt võitlus korruptsiooniga, eetilised tootmistingimused.
7. Strateegiline juhtimine – oskus koostada strateegilisi plaane, mis aitavad saavutada oma eesmärgi tagades organisatsiooni tõhusa ja jätkusuutliku tarneahela, kuid arvestab globaalseid poliitika ja trende.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Tarneahelajuht, tase 7 kutsestandard koosneb üldoskustest ja kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.8 ja kutset läbiv kompetents B.3.10. Soovi korral saab tõendada valitavat kompetentsi B.3.9.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Erialane magistrikraad või muu valdkonna magistrikraad
2. Muu valdkonna hariduse puhul erialane täienduskoolitus
3. Vähemalt 2-aastane erialane töökogemus
4. Kutsestandardi vähemalt ühte tööosa käsitlev uurimustöö või arendusprojekt

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Sama taseme kehtiv või mitte rohkem 1 aasta tagasi kehtivuse kaotanud tarneahelajuhi kutse
2. Vähemalt 5-aastane pidev erialane töökogemus
3. Kutsestandardi vähemalt ühte tööosa käsitlev uurimustöö või arendusprojektide portfoolio

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud logistika kutseala kutsete kutse andmise korras.

B.2 Tarneahelajuht, tase 7 üldoskused

1. Tegutseb eesmärgipäraselt ja vastutustundlikult, järgib tööturvise, tööohutuse ja keskkonnanõudeid.
2. Järgib äriettevõtte põhimõtteid, rahvusvahelisi (nt Code of Business Conduct) ja siseriiklikke norme (konkurentsiseadus jm).
3. Järgib valdkondlike juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
4. Hoiab delikaatseid ja tundlikke andmeid turvaliselt ning töötleb neid vaid asjakohase volituse korral vastavalt kehtivatele õigusaktidele.
5. Täidab ametijuhendiga ette nähtud kohustusi, tajub sellega kaasnevat vastutust ja lähtub töös organisatsiooni eesmärkidest; peab kinni sõlmitud kokkulepetest ja lepingutest.

6. Töötab ja tegutseb energiat ja muid ressursse säästvalt ning jäätmeteket minimeerivalt, võimalusel rakendab ringmajanduse põhimõtteid.
7. Kasutab organisatsioonile kuuluvat vara otstarbekalt, säästlikult ja heaperemehelikult.
8. Arvestab otsustest ja tegevustest tulenevate võimalike riskide, tagajärgede ja keskkonnamõjudega.
9. Suhtleb ja teeb koostööd isikute, sidusrühmade ja koostööpartneritega püüdmaks saavutada ühist mõistmist ja parimat võimalikku tulemust.
10. Loob teiste inimestega kontakti ja väljendab end arusaadavalt, ning selgelt. Kohandab oma käitumist ja suhtlemisviisi, lähtudes suhtluspartneri(te)st ja olukorrast.
11. Säilitab pingelistes ja keerukates olukordades konstruktiivse lähenemisviisi olukorra lahendamiseks või leevendamiseks.
12. Analüüsib kriitiliselt saavutatud tulemusi ja hindab oma teadmisi, oskusi, hoiakuid ja suhtumist.
13. Püstitab tööalased arengueesmärgid ja leiab võimalusi nende saavutamiseks osaledes täienduskoolitustel, erialastel üritustel jms.
14. Mõistab võrkeelset erialateksti, sh peamisi termineid ning on võimeline suhtlema tasemel B2 (vt lisa 1).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Tarneahela arendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Töötab välja tarneahela juhtimise strateegia lähtuvalt ettevõtte üldstrateegiast fookusega klienditeenindusele ja sidudes tarneahelaprotsessid teiste äriprotsessidega. 2. Analüüsib äristrateegiat ning strateegia ja väliskeskonna tegurite kombinatsioonist tulenevaid peamisi riske tarneahela sooritusel ning määratleb vastavalt peamised tarneriskide juhtimise hoovad. 3. Töötab välja ja rakendab kokkulepitud metoodika alusel tarneahela lühi- ja pikaajaliste eesmärkide saavutamise tulemusnäitajad (nt tarnekindlus, tarneaeg, paindlikkus, tarneahela kulud ja varade tootlus). 4. Kontrollib tarneahela efektiivsust, kasutades tarneahelaülest võtmemõõdikute juhtimistöölauda (Key Performance Indicator dashboard). 5. Juhib tarneahela protsesse lähtudes ettevõtte ärieesmärkidest ja turuolukorrast. Vajadusel korrigeerib nii strateegiat kui ka taktikat. 6. Võtab kasutusele uuenduslikke koostöömudeleid, konkurentsieeliseid loovaid lahendusi ja meetodeid, tuginedes uutele tehnoloogiatele ja parimatele praktikatele. 7. Juurutab ja kasutab tarneahela protsessides vastutustundliku ettevõtluse (eng CSR) põhimõtteid järgnevates valdkondades: looduskeskkond, töökeskkond, turukeskkond, sotsiaalne keskkond ja juhtimine. 8. Arendab tarneahela keskkonnasäästlikku juhtimist, lähtudes kokkulepitud standarditest (nt ISO 9001, ISO 14001, ISO2600, ISO14067). 9. Juurutab, jälgib ja arendab jätkusuutlikke (ESG) tulemusmõõdikuid.	
B.3.2 Hanke- ja ostuprotsesside juhtimine ja arendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Töötab välja koostöös hankejuhiga tarnijasuhete haldamise protseduuri, formuleerides tarnijatele esitatavad kvalifitseerimistingimused ja konkreetse hankega seotud nõuded. 2. Juhib partnersuhteid, ennetades ja maandades eriti strateegiliste ja kriitiliste tarnijatega seotud riske. 3. Kontrollib ettevõtte ostu- ja hanketegevuse strateegiliste eesmärkide saavutamist ja vastutab selle eest. 4. Töötab välja ja kehtestab hankelepingu üldtingimused, lähtuvalt ettevõtte riskijuhtimise põhimõtetest.	
B.3.3 Logistikaprotsesside juhtimine ja arendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Kavandab koostöös logistikajuhiga ettevõtte logistikasüsteemi väljaarendamist ja ajakohastamist, lähtudes ettevõtte strateegiast ja ettevõtluskeskkonnast; koostab tegevuskava, arvestades riske ja võimalusi. 2. Planeerib ja organiseerib infovood ja ressursid (sh personal, töövahendid), töötab välja juhtimisprotsessid, lähtudes ettevõtte strateegiast, kasutatavatest lahendustest (sh digilahendustest) ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest. 3. Kontrollib ettevõtte logistikasüsteemi vastavust kvaliteedi-, keskkonna- ja riskijuhtimise põhimõtetele ning ohutuse ja turvalisuse nõuetele.	

4. Korraldab koostööd tarneahelas ettevõtete vahel, arvestades tarneahela tervikprotsesse ja ettevõtte rolli tarneahelas. 5. Kontrollib logistikajuhi planeeritud tegevuskava eesmärgipärast elluviimist, hindab tulemuste saavutatust vastavalt seatud eesmärkidele ja reeglitele; teeb parendusettepanekuid. 6. Jälgib ja hindab logistikakulusid, lähtudes finants-, juhtimis-, kulu- ja maksuarvestuse põhimõtetest ning ettevõttesisestest regulatsioonidest (nt infosüsteemide kasutamine, inventeerimine, laovarvestus, arvete käitlemine, hinna- ja kuluarvutus, tasuvusarvutus).	
B.3.4 Kvaliteedijuhtimine tarneahelas	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Töötab välja koostöös ettevõtte kvaliteedijuhtimisega standardsed protseduurid tarneahela juhtimise maksimaalse efektiivsuse tagamiseks. 2. Töötab välja oma valdkonna protseduurid, reeglid ja tulemusnäitajad ning vastutab nende toimimise eest. 3. Juhib tööprotsesside perioodilist ülevaatust ja teeb vajadusel muudatusi. 4. Kasutab kuluefektiivsuse tööriistu ja kvaliteedijuhtimise süsteeme (nt võrdlusanalüüsid, TQM, LEAN, Six Sigma, Kaizen, 5S).	
B.3.5 Äriinfosüsteemide kasutamine ja arendamine tarneahelas	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Juurutab ja arendab tarneahela infotehnoloogilisi protsesse, lähtudes jätkusuutlikkusest, paindlikkusest, kuluefektiivsusest ja kliendiga kokkulepitud teenindustasemest ning infoturbe ja andmekaitse regulatsioonidest. 2. Loob ja rakendab digitaalsete reaalaja andmete kogumise süsteemi tarneahelas, kontrollib andmete usaldusväärsust. 3. Juurutab, arendab ja juhib e-kaubanduse protsesse tarneahelas lähtudes vastavatest nõuetest ja lepingutest. 4. Juurutab ja arendab andme- ja infovahetussüsteeme ettevõttesiseselt ja läbivalt tarneahelas, tagades andmete liikumise kõigi osapoolte vahel. 5. Seob tarneahelaprotsessid tootmisprotsessidega sh äriinfosüsteemid (ERP, TMS, VMS, jm), rakendades tootmise planeerimise põhimõtteid. 6. Analüüsib tarneahela toimimise efektiivsust, kasutades strateegiliste otsuste langetamiseks erinevaid andmehulkade analüüsimeetodeid.	
B.3.6 Tarneahela finantsarvestus	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Kasutab tarneahela juhtimisel ettevõtte ja vajadusel selle partnerite erinevaid finantsaruandeid (bilanss, kasumiaruanne, rahavoo aruanne ning investeeringu tasuvusanalüüs). 2. Rakendab ettevõttes sobivat kulude arvestuse süsteemi (sh tegevuspõhine kuluarvestus). 3. Koostab ettevõtte tarneahela strateegiast lähtuvalt investeeringute kava ja eelarve, kasutades erinevaid investeeringute tasuvuse hindamise meetodeid. 4. Määratleb, hindab ja kinnitab riskide juhtimise ja maandamise tegevusi tarneahelas, kasutades sobivaid meetodeid (nt ISO 31000).	
B.3.7 Nõudluse prognoosimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Kogub andmeid klientide mineviku nõudluse ja tuleviku prognooside, olemasolevate tellimuste ja varude kohta. 2. Analüüsib kogutud andmeid ja koostab selle põhjal oma ettevõtte nõudluse prognoosi. 3. Koostab hanke-, ostu- ja varude prognoosi, tuginedes nõudluse prognoosile. 4. Annab sisendi ja osaleb logistika ja tootmisprognoosi stsenaariumite koostamisel, tuginedes nõudluse ja hanke prognoosile.	
B.3.8 Juhtimine ja juhendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Püstitab valdkonna eesmärgid, kavandab ja algatab tegevusi, kogudes tööülesannete kvaliteetseks täitmiseks vajalikku informatsiooni. 2. Planeerib ja organiseerib infovood ja ressursid (sh personal, töövahendid), töötab välja juhtimisprotsessid, lähtudes ettevõtte strateegiast, kasutatavatest lahendustest (sh digilahendustest) ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest. 3. Suunab, kaasab ja innustab meeskonnaliikmete tegevust, rakendades võrdse kohtlemise ning sobivaid juhtimise ja tasustamise meetodeid. 4. Jälgib, mõõdab ja kontrollib meeskonnaliikmete töö tulemuslikkust, annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet.	

5. Määratleb töötajate arenguvajaduse ja loob võimalused töötajate enesetäiendamiseks.
6. Annab edasi oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi, koordineerib juhendatavate tööd.
7. Viib läbi töötajate atesteerimist vastavalt ettevõttes kehtestatud nõuetele.
8. Kavandab töötajate juhendamise, kirjeldades nõutavad kompetentsid ja seades eesmärgid juhendamise protsessile.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitava kompetentsi B.3.9 tõendamine on vabatahtlik.

B.3.9 Tarneahela digitaliseerimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Juhib tarneahela digitaliseerimise projekte, kasutades kaasaegseid tehnoloogiaid (big data, AI, IOT, Blockchain jne). 2. Mõistab ja oskab kirjeldada äriprotsesse, nende eesmärgid ning nõudeid andmetele (olekud, staatused, klassifikaatorid, sünkroonsus vs asünkroonsus), kasutades erialaseid andmeallikaid ja standardeid. 3. Koostab IKT töö lähteülesandeid ettevõtte infosüsteemide ja liidestuste arenduseks, arvestades turbe-, arendus-, töökindluse, kasutatavuse, tõhususe ja jätkusuutlikkuse nõudeid. 4. Esindab tellijat tehnoloogilise arendusülesande püstitamisel, teostamisel, testimisel ja vastuvõtmisel. Teab ja kasutab erialast ja IKT terminoloogiat tagades vajaliku lõpptulemuse saavutamise. 5. Hindab tellitud tehnoloogiliste arenduste vastavust nõuetele.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.10 Tarneahelajuht, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Arvestab tarneahela riskiteguritega, võtab kasutusele meetmed riskide maandamiseks ja võimalike kahjude ärahoidmiseks või leevendamiseks. 2. Täiendab oma teadmisi digitaalsetest tehnoloogiatest, arendab süsteemselt ja regulaarselt oma digioskusi ning toetab ja juhendab vajadusel alluvaid. 3. Kasutab tööalaselt vastavalt vajadusele erinevaid majandus- ja logistikatarkvarasid (ERP; TMS; WMS, IMS, SMS) ning e-hanke tarkvarasid. 4. Kasutab andmete kogumiseks, töötlemiseks, analüüsimiseks, tulemuste saamiseks ja otsustamiseks kõrgtasemel tabelarvustustarkvara, olles suuteline töötama suurte andmekogumitega. 5. Kasutab ärianalüütika ja analüüsitulemuste visualiseerimise ja esitamise töövahendeid ning põhjendab loogiliselt ja konstruktiivselt analüüsi tulemuste järeldusi ning vastu võetavaid otsuseid. 6. Korraldab ettevõttesiseste ja ettevõtete koostöös kasutatavate dokumentide ja dokumendipõhjade (protsessiskeemid, tööjuhendid, päringud, pakkumused, hanke- ja ostulepingud, teenuste ostmise lepingud jms) koostamise, kasutades parimaid praktikaid ja erialast terminoloogiat. 7. Kasutab IKT rakendusi digitaalseks asjaajamiseks, protsesside arendamiseks ja automatiseerimiseks ning võrgustike loomiseks järgides andmekaitse nõudeid. 8. Kasutab e-kaubanduse ja e-hanke lahendusi tarneahela protsesside optimeerimisel.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-03112023-2.2/3k

2. Kutsestandardi koostajad	Cristian Kalve, Sonepar Eesti AS Tiia Karu, Pagaripoisid OÜ Janek Popell, EEK Mainor Eduard Ševtšenko, Tallinna Tehnikakõrgkool Peep Tomingas, Eesti Tarneahelajuhtimise Ühing PROLOG Ain Tulvi, Seilecs OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	27
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.11.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.11.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	1324 Tarne-, turustus- jms juhid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Supply Chain Manager, EstQF Level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	